

dr hab. Inetta Nowosad, Prof. UZ
Instytut Pedagogiki
Wydział Nauk Społecznych
Uniwersytet Zielonogórski

Recenzja
osiągnięć naukowych dr Marty Kowalczuk -Walędziak w postępowaniu o
nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk
społecznych w dyscyplinie pedagogika

1. Najistotniejsze fakty z życiorysu Kandydatki

Dr Marta Kowalczuk-Walędziak od początku swej drogi naukowej jest związana z Uniwersytetem w Białymstoku, gdzie w 2006 roku na Wydziale Pedagogiki i Psychologii uzyskała tytuł zawodowy magistra w zakresie pedagogiki. Stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie pedagogiki nadał Jej w 2011 roku również Wydział Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu w Białymstoku na podstawie rozprawy doktorskiej: „Poczucie sprawstwa społecznego pedagogów”. Dysertację tę przygotowała pod kierunkiem dra hab. Włodzimierza Prokopiuka, prof. UwB. Recenzentami w przewodzie doktorskim byli: prof. zw. dr hab. Wiesław Theiss oraz prof. zw. dr hab. Rafał Piwowarski.

Habilitantka poszerzała swoje kwalifikacje zawodowe w ramach podyplomowych studiów Zarządzanie badaniami naukowymi i pracami rozwojowymi”, które ukończyła w 2013 roku w Wyższej Szkole Ekonomicznej w Białymstoku i w tym samym roku – Szkołę Tutorów Akademickich, Collegium Wratislaviense we Wrocławiu.

Pani dr Marta Kowalczuk-Walędziak przejawia dużą aktywność zawodową w Uniwersytecie w Białymstoku. Po ukończeniu studiów, w latach 2006-2013, została zatrudniona na stanowisku asystenta w Zakładzie Pedagogiki Ogólnej i Metodologii Badań Pedagogicznych (Wydział Pedagogiki i Psychologii), zaś w latach 2013-2019 adiunkta i od roku 2019 roku – adiunkta w grupie pracowników badawczo-dydaktycznych w Zakładzie Pedagogiki Ogólnej i Metodologii Badań Pedagogicznych, ale już Katedry Studiów Społecznych i Edukacyjnych, Wydziału Nauk o Edukacji. Związek Habilitantki z uczelnią macierzystą i zaangażowanie w jej rozwój przejawia się w pełnionej i powierzanej Jej funkcji prodziekana ds. współpracy międzynarodowej, którą od 01.09.2020 do chwili obecnej pełni na Wydziale Nauk o Edukacji.

Zgodnie z wykazem, Habilitantka miała aż dwukrotnie możliwość rozwoju warsztatu naukowo-dydaktycznego w ramach zatrudnienia na stanowisku profesora wizytującego w Center for Sustainable Education, Institute of Humanities and Social Sciences, Daugavpils University w Łotwie w terminach: 18.09.2020–17.03.2021 oraz 16.09.2021–15.03.2022.

Główny nurt zainteresowań badawczych Pani dr Marty Kowalczuk-Walędziak stanowi problematyka pedeutologiczna osadzona w badaniach międzynarodowych ze szczególnym ukierunkowaniem na motywację, znaczenie, efekty i uwarunkowania

działalności badawczej podejmowanej przez nauczycieli. Problematyka ta jest obecna w dotychczasowych pracach awansowych oraz w opublikowanych tekstach naukowych.

2. Ocena wskazanego przez habilitantkę najważniejszego osiągnięcia naukowego

Pani dr Marta Kowalczuk-Walędziak jako główne osiągnięcie naukowe w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dyscyplinie pedagogika przedstawiła wykaz publikacji pod wspólnym tytułem „Działalność badawcza w rozwoju zawodowym nauczycieli: motywacja, znaczenie, efekty, uwarunkowania (w świetle wyników badań międzynarodowych)”. Habilitantka wskazała tu monografię (Pub.1.) pt. Building a research-rich teaching profession. The promises and challenges of doctoral studies as a form of teacher professional development. Peter Lang. Recenzent wydawniczy: dr habil., Assoc. Prof. Erika Kopp, Eötvös Loránd University (Węgry); rekomendacje książki przedstawili także prof. Fatima Pereira, University of Porto (Portugalia); prof. Zanda Rubene, University of Latvia (Łotwa); prof. Ian Menter, University of Oxford (Wielka Brytania) oraz jednotematyczny cykl 5 publikacji opublikowanych w latach 2017-2022:

- (Pub.2) Kowalczuk-Walędziak, M., Lopes, A., Menezes, I., Tormenta, N. (2017). Teachers pursuing a doctoral degree: Motivations and perceived impact. *Educational Research*, 3(59), 335–352. DOI: 10.1080/00131881.2017.1345287 IF =1.560/MEiN =30pkt.
- (Pub.3) Kowalczuk-Walędziak, M., Lopes, A., Underwood, J.M., Daniela, L., Clipa, O. (2020). Meaningful time for professional growth or a waste of time? A study in five countries on teachers’ experiences within master’s dissertation/thesis work. *Teaching Education*, 31(4), 459–479. DOI: 10.1080/10476210.2019.1649649 Scopus/MEiN =100 pkt.
- (Pub.4) Kowalczuk-Walędziak, M., Lopes, A., Underwood, J.M., Daniela, L., Clipa, O., Prymak, T. (2022). Empowering education professionals with twenty-first century skills through Master’s of Education dissertation/thesis work. *Innovations in Education and Teaching International*, 59(6), 646–657. DOI: 10.1080/14703297.2021.1927798 IF =2.027/MEiN =100 pkt.
- (Pub.5) Alves, P., Lopes, A., Menezes, I., Kowalczuk-Walędziak, M. (2021). The researchpractice nexus in doctoral education: The voices of social and health sciences PhD candidates and graduates. *Research in Post-Compulsory Education*, 26(3), 290–311. DOI: 10.1080/13596748.2021.1920260 Scopus/MEiN =70 pkt.
- (Pub.6) Kowalczuk-Walędziak, M., Lopes, A., Menezes, I. (2022). Postgraduate research as a vehicle for (trans)forming teachers’ professional development: Opportunities and challenges. W: I. Menter (red.), *The Palgrave handbook of teacher education research* (ss. 1–24). Springer. DOI: https://doi.org/10.1007/978-3-030-59533-3_74-1 MEiN =20 pkt

Wszystkie prace zostały ujęte w aktualnie obowiązującym wykazie Ministerstwa Edukacji i Nauki (MEiN), sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. a i b., o łącznej wartości punktów wynoszącej 440 (IF=3.587).

Analiza głównego osiągnięcia naukowego upoważnia do uznania go jako dorobek znaczący w sferze naukowej. Jest ukoronowaniem konsekwentnie realizowanej drogi zawodowej i sprecyzowanych zainteresowań naukowych. Mieści się w badaniach pedeutologicznych, w obszarze rozwoju zawodowego nauczycieli a dokładnie obejmuje motywację, znaczenie, efekty i uwarunkowania działalności badawczej podejmowanej przez nauczycieli w toku studiów magisterskich i doktoranckich. Punktem wyjścia zrealizowanych badań są osobiste, zbierane doświadczenia Habilitantki - rezultaty wieloletnich (zapoczątkowanych jeszcze na studiach magisterskich) rozważań teoretycznych, badań empirycznych oraz doświadczeń praktycznych związanych z zagadnieniami szeroko pojmowanej relacji pomiędzy teoretyczną wiedzą pedagogiczną a praktyką edukacyjną. Wejście na pole zainteresowań znaczenia działalności badawczej nauczycieli w ich rozwoju zawodowym, stanowiło naturalną kontynuację dobrze umocnioną we wcześniejszych pracach - oddolnie zainicjowanych i prowadzonych przez dr Martę Kowalczyk-Walędziak poszukiwań.

Walorem głównego osiągnięcia jest udana próba wypełnienia luki między tym, co dzieje się w „klasach” uniwersyteckich, a tym, co dzieje się w klasach szkolnych (Zeichner, 2006; Sjølie, 2017; Snoek i in., 2017). Tym sposobem główne dzieło Habilitantki wnosi odpowiedzi na „palący problem” nie tylko w naszym kraju, ale na forum międzynarodowym. Dokładnie wpisuje się w istniejące tarcia między rosnącą presją, aby nauczyciele angażowali się w badania naukowe w trakcie ich edukacji i rozwoju zawodowego, a ich własnymi poglądami na przydatność tychże badań (i zaawansowanego szkolenia badawczego) w praktyce zawodowej. Zatem naturalną konsekwencją było osadzenie badań w kontekście międzynarodowym, wychodzącym daleko poza kontekst naszego kraju (nauczyciele Polski, Portugalii, Anglii, Rumunii i Łotwy). Dorobek ten stoi na bardzo wysokim poziomie merytorycznym i we wszystkich zakresach spełnia kryteria poprawności naukowej. Wykazane przez Habilitantkę publikacje wyłaniają konsekwentnie rozwijane badania. Ukazują proces ich doskonalenia, konfrontacji z uwarunkowaniami kontekstowymi innych krajów w poszukiwaniu i wykazaniu trendów, bardziej ogólnych wniosków i rekomendacji. W efekcie wyłaniają dobrze uporządkowane pola działań badawczych nauczycieli prowadzonych w ramach studiów doktoranckich i magisterskich oraz perspektywy ich absolwentów. W pierwszym przypadku odpowiedzi na pytania dotyczące motywów podejmowania studiów doktoranckich przez nauczycieli i znaczenia doświadczeń badawczych i naukowych zdobywanych w ich toku dla rozwoju zawodowego nauczycieli, stanowią rozwinięcie Pub. 1, Pub. 2 i Pub. 6. W pracach tych dobrze zostały przedstawione założenia teoretyczno-metodologiczne opracowanego i zrealizowanego projektu oraz jego wstępne rezultaty. W drugim przypadku i projekcie badawczym zostały zgromadzone dane od nauczycieli kształcących się na studiach magisterskich w Uniwersytecie w Northampton. Materiał empiryczny uzyskany w ramach tego projektu był podstawą do przygotowania Pub. 3, Pub. 4 i Pub. 6. Ostatnie, trzecie pole głównego dorobku i projektu badawczego dotyczy już natury związków pomiędzy działalnością badawczą i praktyczną z perspektywy absolwentów i studentów studiów doktoranckich w dziedzinie nauk społecznych oraz nauk o zdrowiu w Polsce i Portugalii, których rezultaty zaprezentowano w Pub. 5. Osadzenie analizowanego – tytułowego zagadnienia, w szerszym spektrum analiz

poznawczych (Pub. 4 i Pub. 5) i zawiera dane zgromadzone od pedagogów i przedstawicieli innych profesji społecznych (m.in. prawników i pielęgniarek), co rzuca światło na znaczenie badań realizowanych w ramach studiów przez reprezentantów innych zawodów.

Dobrze to świadczy o dojrzałości teoretycznej i metodologicznej Habilitantki i prowadzonej przez nią argumentacji. Dojrzałość ta, co należy podkreślić ma odzwierciedlenie we wszystkich publikacjach Habilitantki, które nie tylko wnoszą wkład do dyscypliny (umocnienie debaty pedeutologicznej jest tu nie do przecenienia), ale odsłaniają wewnętrzne mechanizmy transferu wniosków z badań realizowanych przez nauczycieli do ich praktyki ubogacając szkolne środowisko uczenia się w nowych kontekstach, nie tylko rozwoju zawodowego nauczyciela/li, ale także rozwoju szkoły. Otwierają też drogę do kolejnych projektów badawczych (których kierunek został już wstępnie przez Habilitantkę wykazany), ich weryfikowania w kolejnych projektach własnych lub zespołowych oraz pracach badawczo-rozwojowych. Choćby z tego powodu wysiłek zarówno poznawczy jak praktyczny Habilitantki zasługuje na szczególną uwagę i uznanie. Wymiar wzmocnienia efektywności działań na rzecz rozwoju zawodowego ma szczególne znaczenie na poziomie międzynarodowym. Umożliwia nie tylko ich ogląd, lecz stwarza możliwość konfrontacji rozwiązań z różnych perspektyw, doświadczeń innych krajów bez względu czy dotyczy to naukowego, czy praktycznego wymiaru. W efekcie prowadzi do ustanowienia bardziej ogólnych rozwiązań z szansą do zastosowania w innych kontekstach i uwarunkowaniach państw. Warto podkreślić, że jest to kierunek rozwijany po 2000 roku, zatem Habilitantka wchodzi na nowe, bardzo aktualne i wciąż mało rozpoznane pole badań.

W mojej ocenie znaczący filar wskazanego przez Habilitantkę głównego osiągnięcia stanowi monografia pt. *Building a research-rich teaching profession. The promises and challenges of doctoral studies as a form of teacher professional development*. Pragnę w tym miejscu zaznaczyć, że nie jest moim celem szczegółowe recenzowanie monografii, a jedynie wyeksponowanie i ocena tych jej aspektów, które odnoszą się do jej oryginalności merytorycznej oraz nowych elementów wniesionych do wiedzy pedagogicznej. Na szczególne wyeksponowanie zasługuje wejście Habilitantki, na mało rozpoznane pole badań dotyczące studiów doktoranckich jako formy doskonalenia zawodowego nauczyciela. Treść monografii stanowi udaną próbę poszerzenia dyskusji na temat znaczenia badań i zaawansowanego szkolenia badawczego nauczycieli. Rezultaty badania wyłaniają odpowiedzi na wiele pytań: dlaczego nauczyciele podejmują takie działania? Jak radzą sobie w tym skomplikowanym i wyjątkowo wymagającym doświadczeniu? Co doktorat wnosi (jeśli w ogóle) do ich życia zawodowego? Jak oceniają studia doktoranckie na tle innych form rozwoju zawodowego? Jakie są ich długoterminowe plany i cele (jeśli takie istnieją) dotyczące ich rozwoju zawodowego? Uzyskane w toku badań odpowiedzi dają istotny wgląd w wyjątkową i wciąż rosnącą grupę nauczycieli, którzy w ramach ciągłego doskonalenia zawodowego zdecydowali się na podjęcie żmudnych i długotrwałych studiów doktoranckich. No i dalej Czy nauczyciele, którzy ukończyli studia doktoranckie, są zawodowymi liderami, którzy potrafią zastosować swoją wiedzę akademicką w swoim środowisku pracy i zachęcić swoich kolegów i koleżanki do prowadzenia badań? Czy są w stanie nawiązać i utrzymać relacje między

uczelniami a szkołami? No i, czy mogą przyczynić się do budowania i rozwoju zawodu nauczyciela bogatego w badania naukowe?

W monografii o klasycznej strukturze raportu z badań wyłaniają się dwie części. W pierwszej, Habilitantka wprowadza w problematykę badań własnych, którą porządkują cztery rozdziały. Warto podkreślić, że rozdziały te stanowią dobrze uporządkowane wprowadzenie i uzasadnienie podjętego pola badań, jednak również same w sobie stanowią niezwykle spójny wywód, z interesującą dyskusją i aktualnym piśmiennictwem, zwracając uwagę na ważne w aktualnym dyskursie międzynarodowym pola rozwoju i wspierania profesjonalizmu nauczycieli, tak na etapie kształcenia nauczycieli, jak i ich rozwoju w miejscu pracy. Tu autorka wpisuje się znakomicie swoim warsztatem w standardy naukowe i nie referuje oddzielnie prac poszczególnych autorów, tylko prowadzi z nimi dyskusje, krytycznie odczytuje ich stanowiska w aspekcie analizowanych kategorii i skutecznie określa własne podejście pod wypracowany projekt badań. Są to solidne podstawy pod konceptualizację badań.

W dobrze rozpoznanym polu teorii i badań, Habilitantka z lekkością porządkuje również określone nurty, czy tendencje. Prowadzi do konceptualizacji badań własnych oraz przedstawienia ich organizacji, zastosowanych metod, spójnie uzasadniając wybór podejścia badawczego. Treść dowodzi samoświadomości metodologicznej oraz solidnego opanowania warsztatu badawczego. Druga część monografii realizuje rzetelnie zaplanowany projekt badań; demaskuje istniejące paradoksy, schematy, stereotypy. Odrzuca pozytywistyczne podejście, wchodzi w głąb zjawisk, ich kontekst, wieloaspektowość oraz dynamikę. Stawiane konkluzje trafnie zostały zilustrowane dobranymi wypowiedziami osób uczestniczących w badaniu. Habilitantka dokładnie rozpoznaje świat nauczycieli przez pryzmat wpływu i znaczenia studiów doktoranckich dla praktyki zawodowej, ukazuje meandry zjawisk w szerokim splocie uwarunkowań kontekstowych. Tym sposobem naświetla związki między praktyką nauczycielską a rozwojem zawodowym oraz badaniami akademickimi. Książka ta (ale również pozostały dorobek) oddaje, jak to pięknie ujęła Dorota Bogusława Gołębnik kierunek edukacji do „mocnego profesjonalizmu” (1998).

Przedstawiony do oceny dorobek i efekty przeprowadzonych badań indywidualnych oraz w ramach prac zespołowych ukazują wielowymiarowy obraz rozpoznania bardziej wyrafinowanych form rozwoju zawodowego nauczycieli analizowany z perspektywy różnych uwarunkowań kontekstowych wybranych państw. Opublikowane rezultaty badań otwierają nowe perspektywy i to nie tylko przed nami, ale przed badaczami innych krajów międzynarodowego forum. Przedstawione osiągnięcie bez wątpienia wpisuje się w nowe trendy związane z kształceniem (na etapie kształcenia uniwersyteckiego – kształceniem wstępnym) i doskonalenia zawodowego (w miejscu zatrudnienia). Wskazują potencjał kształcenia akademickiego zwłaszcza w obszarze prowadzenia badań jako kierunek rozwoju profesjonalnego nauczycieli w zakresie refleksyjnego, twórczego i krytycznego myślenia oraz elastycznego działania. Biorąc pod uwagę wyraźnie wyeksponowany wkład Autorki w prawidłowo przyjęte założenia metodologiczne, rozwiązywania problemów badawczych, solidne osadzenie w literaturze przedmiotu zrealizowanego projektu badawczego oraz gruntowną analizę zebranych we wszystkich przywołanych dziełach rezultatów badań, w tym adekwatnie sformułowane wnioski, stwierdzam, że oceniane osiągnięcie naukowe stanowi znaczący wkład w rozwój pedeutologii w zakresie

kształcenia wstępnego i doskonalenia zawodowego nauczycieli. Pani dr Marta Kowalczuk-Walędziak z precyzją wyłapuje formalne „pułapki” na tym polu, jak nieokreślony status studiów doktoranckich w strukturze doskonalenia zawodowego nauczycieli, brak rozpoznania znaczenia studiów doktoranckich dla (w) rozwoju zawodowego nauczycieli i ich oddziaływania na szersze środowisko nauczycieli. W tym przypadku realizowane przez Habilitantkę badania wychwyciły istotę rozwoju zawodowego nauczycieli poprzez studia magisterskie i doktoranckie w szerokim spektrum potencjalnego ich oddziaływania. Ujęcie to wpisuje się w pionierski i słabiej eksponowany nurt badań wzmocnienia nauczycielskiego profesjonalizmu, zwłaszcza na etapie studiów doktoranckich, ale też magisterskich. Stanowią potwierdzenie dużej dojrzałości naukowej Habilitantki i umiejętności współpracy na forum międzynarodowym. Rozpoznając zebrany dorobek Habilitantki mam poczucie dumy że Habilitantka jest ambasadorem nauki polskiej za granicą.

W mojej ocenie przedstawiony przez Habilitantkę dorobek jest szczególnie wartościowy w dążeniu do integracji etapu wstępnego kształcenia mającego miejsce w uczelniach wyższych/universytetach z doskonaleniem w zawodzie. Kształcenie nauczyciela zgodnie z ideą całościową jest nadal wyzwaniem. Od strony formalnej taki model zintegrowany można zauważyć jedynie w Singapurze. Stąd zbierane doświadczenia, zwłaszcza w kontekście Europejskim, są wysoce inspirujące do uczynienia kształcenia nauczycieli lepiej wiążącego teorię z praktyką przez badania naukowe. Tm samym rezultaty prezentowanych w publikacjach badań oceniam wysoko nie tylko w skali naszego kraju, ale szerzej - na arenie międzynarodowej. Zwłaszcza, że dorobek Pani dr Marty Kowalczuk-Walędziak, od początku Jej kariery naukowej ma wymiar międzynarodowy, a publikacje mają miejsce w znakomitych czasopiśmie i wydawnictwach zagranicznych - wszystkie ujęte na liście MEiN.

Wypracowane rezultaty i wnioski uzyskane przez Habilitantkę wzbogacają dotychczasową wiedzę i są niezwykle istotne dla praktyki celem wzmocnienia efektywności kształcenia i doskonalenia nauczycieli. Kierunek ten jest ewidentnie zorientowany na poprawę jakości edukacji. Wskazane osiągnięcie jest zatem ważnym źródłem wiedzy o jakości oddziaływania nauczyciela i znaczenia w tym procesie działalności naukowo-badawczej prowadzonej w toku studiów doktoranckich i magisterskich. Wskazane przez dr Martę Kowalczuk-Walędziak główne osiągnięcie naukowe, w tym monografie i poszczególne artykuły mają w moim przekonaniu wymiar znaczący i stanowią doskonały przedmiot pod debatę pedagogiczną, która na forum międzynarodowym już trwa i warto ją umocnić w Polsce. Dorobek ma istotne znaczenie dla osób kształcących nauczycieli, badaczy, nauczycieli, osób przygotowujących się do zawodu nauczyciela, dyrektorów szkół i decydentów, którzy są świadomi siły zaawansowanych szkoleń badawczych dla praktyki i rozwoju nauczycieli zarówno na poziomie zawodowym, jak i osobistym.

3. Ocena pozostałego dorobku naukowego i dydaktycznego

Dorobek naukowy Pani dr Marty Kowalczuk-Walędziak jest imponujący, zarówno pod względem ilości, jak i zawartości merytorycznej. Pozostałe publikacje Habilitantki wpisują się w rozwijany nurt dociekań naukowych i potwierdzają przyjętą logiczną konstrukcję tekstów, które są względem siebie komplementarne

i w przeważającej mierze mają strukturę typową dla raportów z badań. Ich związek z głównym nurtem badań ukazuje jaką drogę przeszła Habilitantka w wypracowaniu głównego pola badań. W efekcie przedstawiony dorobek jest spójny merytorycznie wzmacnia i dopełnia główne osiągnięcie badawcze o inne ważne wątki.

Obok publikacji wskazanych w głównym osiągnięciu (6 publikacji, w tym jedna monografia autorska) Habilitantka ma w swoim dorobku naukowym 2 monografie autorskie opublikowane po uzyskaniu stopnia doktora i jedną przed uzyskaniem stopnia naukowego doktora. 26 rozdziałów w recenzowanych monografiach (w tym 4 przed uzyskaniem stopnia doktora) oraz dwie przyjęte do druku. 5 publikacji, w których była członkiem w redakcji naukowych monografii, 27 artykułów w czasopismach naukowych (w tym 9 przed uzyskaniem stopnia doktora), 9 recenzji i sprawozdań.

Można w nich zauważyć dobrze opanowaną umiejętność analizy literatury i warsztat metodologiczny, w tym formułowanie problemów i ich rozwiązanie w podjętych projektach badawczych. To chciałabym wyeksponować, bowiem zdecydowana większość publikacji Habilitantki ujawnia tendencję do próby rozwiązywania istniejących problemów, a nie tylko ich opisu i rozpoznania. Lokuje to Jej dorobek i prowadzone w jego ramach penetracje jako wysoce trafne, czym potwierdza umiejętność wniknięcia w bardzo aktualne „palące” wręcz problemy funkcjonowania zawodowego nauczycieli, czy środowiska pracy nauczycieli, jego warsztatu. Godna podkreślenia jest zatem adekwatność wskazywanych problemów, użyteczność podejmowanych rozwiązań zorientowana na poszukiwanie nowych, skuteczniejszych sposobów oddziaływań wspierających jakość i efektywności edukacji. Przedłożone publikacje wnoszą nowe impulsy w jakościowe rozpoznanie obranych zjawisk. Liczba cytowań publikacji według bazy: Web of Science: 11, w tym 2 autocytowania, Gogle Scholar: 125, w tym 10 autocytowań, Scopus – 14, w tym dwa autocytowania. Indeks Hirsha według bazy Web of Science: 2, według Scopus 2 i według Gogle Scholar: 7. Impact Factor wynosi 6.221.

Obiecujące odkrycia wykazane w bogatym dorobku publikacyjnym, mogą służyć zidentyfikowaniu implikacji dla polityki i praktyki pedagogicznej i wprowadzenia zmian w szerokim spektrum przygotowania nauczycieli do zawodu. W efekcie pozostały zgromadzony dorobek naukowy jest interesujący i prezentuje obszerny materiał empiryczny, który pozwala na realizację bardzo ambitnych celów, a uzyskane rezultaty badań stanowią wystarczającą podstawę pod przyjęcie wskazanych działań i włączenie je w system kształcenia uniwersyteckiego, a także opracowania szerszego programu wsparcia wzmocnienia profesjonalizmu nauczycieli.

Warto podkreślić, iż międzynarodowy dorobek, a wcześniej przeprowadzone badania, mogły powstać wyłącznie w wyniku pracy zespołowej, rozwijanych i realizowanych staży i wizyt naukowych i dydaktycznych. W przedstawionej dokumentacji Habilitantka wykazała bezspornie rezultaty współpracy z czterema uniwersytetami: Uniwersytetem w Porto (Portugalia), Uniwersytetem im. Stefana cel Mare w Suczawie (Rumunia), Uniwersytetem Łotewskim (Łotwa) oraz Uniwersytetem w Northampton (Wielka Brytania). Ponadto również współpracę naukowobadawczą z Autonomicznym Uniwersytetem w Barcelonie (Hiszpania) oraz towarzystwem naukowym Association for Teacher Education in Europe (ATEE).

Po uzyskaniu stopnia naukowego doktora Habilitantka brała udział w roli kierowniczk i lub wykonawczyni w kilku projektach badawczych, badawczo-rozwojowych i rozwojowych, uzyskanych w procedurach konkursowych ogłaszanych przez NCN, jak i innych krajowych i zagranicznych podmiotów działających na rzecz nauki. Ocenę tych osiągnięć można bez wątplenia uznać za ponadprzeciętną. Habilitantka odbyła również staże i wizyty badawcze w krajowych i zagranicznych ośrodkach, w tym dwóch uzyskanych w procedurach konkursowych. W okresie od 18.09.2020 do 17.03.2021 i od 16.09.2021 do 15.03.2022 była zatrudniona na stanowisku profesora wizytującego w Daugavpils University, Łotwa. W okresie od 24.06.2019 do 08.07.2019 przebywała jako profesor wizytujący w Uniwersytecie w Bergamo (Włochy). Dr Marta Kowalczyk-Wałędziak odbyła też dwa miesięczne staże naukowo-badawcze w Uniwersytecie im. Stefan cel Mare w Suczawie, Rumunia (2016) oraz w Uniwersytecie w Porto, Portugalia (2016) oraz przeprowadziła wizytę badawczą w Uniwersytecie Łotewskim w Rydze, Łotwa (2016). Równie ważne jak doświadczenia międzynarodowe były te zbierane we własnym kraju. W okresie od 15.02.2017 do 03.06.2017 Habilitantka odbyła staż podoktorski na Wydziale Pedagogicznym Uniwersytetu Warszawskiego, pod opieką naukową prof. dr hab. Joanny Madalińskiej-Michalak. Warto dodać, że to bogate międzynarodowe doświadczenie było wzmocnione prowadzeniem serii wykładów dla pracowników i doktorantów, prezentując wyniki badań nt. rozwoju zawodowego nauczycieli w Polsce oraz znaczenia działalności badawczej nauczycieli w ich rozwoju zawodowym. Rezultaty udziału w projektach i stażach naukowo-badawczych oraz dydaktycznych znajdują również wyraz w wielu publikacjach udokumentowanych i przedłożonych pod ocenę.

Świadomość rangi czynionych penetracji naukowych dokumentuje również działalność popularyzatorska oraz prowadzona systematycznie aktywność konferencyjna (zarówno na polu krajowym, jak i międzynarodowym), w ramach której istnieje możliwość dzielenia się uzyskaną wiedzą i doświadczeniem. Dr Marta Kowalczyk-Wałędziak brała czynny udział w 38 konferencjach naukowych krajowych i zagranicznych, referując wyniki prowadzonych badań. W kilku konferencjach naukowych prowadziła również obrady plenarne lub w sekcje (np. ATEE 2017 Spring Conference w Rydze, V International Forum on Teacher Education w Kazaniu). Była też zapraszana do wygłoszenia wykładów gościnnych lub przeprowadzenia warsztatów na zagranicznych uczelniach (np. na Uniwersytecie Eötvös Loránd w Budapeszcie, Uniwersytecie w Porto). Wielokrotnie recenzowała abstrakty konferencyjne dla różnych międzynarodowych towarzystw naukowych, np. CIES, WERA, EERA. Równie aktywnie współtworzyła wiele konferencji przewodnicząc lub uczestnicząc w komitetach organizacyjnych konferencji międzynarodowych oraz inicjując cykle seminariów naukowych.

Równoległe z rozwojem aktywności na polu międzynarodowym dr Marta Kowalczyk-Wałędziak wzmocniała związek z uczelnią macierzystą. Nieprzerwalnie była zaangażowana w jej rozwój i działalność dydaktyczną. Od 2006 r. prowadziła zajęcia dydaktyczne w Zakładzie Pedagogiki Ogólnej i Metodologii Badań Pedagogicznych na Wydziale Nauk o Edukacji zarówno na studiach licencjackich, jak i magisterskich. Prowadziła zarówno ćwiczenia jak i wykłady do przedmiotów: metodologia badań społecznych, metody badań ilościowych, podstawy metodologii

nauk społecznych, współczesne trendy w pedagogice wczesnoszkolnej oraz „Research methods in education” w j. angielskim - przedmiot w ramach programu Erasmus plus. W działalności dydaktycznej, jest także zaangażowana w prowadzenie zajęć w Szkole Doktorskiej Nauk Społecznych Uniwersytetu w Białymstoku w ramach przedmiotu „Scientific writing and publishing in international academic journals” oraz wykłady dotyczące problematyki rozwoju zawodowego nauczyciela i warsztaty metodologiczne dla doktorantów w innych krajach Europy (Chorwacja, Węgry, Łotwa, Albania). Doświadczenie dydaktyczne wzbogacają liczne zajęcia prowadzone na studiach licencjackich i magisterskich w ramach programu Erasmus plus na Uniwersytecie w Bari, Włochy (2015) i na Uniwersytecie w Kordobie, Hiszpania (2022).

Również w ramach działalności dydaktycznej dr Marta Kowalczyk-Walędziak rozwija swoje kwalifikacje uczestnicząc w różnych kursach i szkoleniach, jak choćby ukończony w roku 2014, certyfikowany, kurs tutora akademickiego zorganizowany przez Collegium Wratislaviense. Zebrane doświadczenia upowszechniała w licznych warsztatach prowadzonych na uczelni macierzystej i innych wzbogacając środowisko akademickie w nową wiedzę i umiejętności. Jest też współautorką materiałów do nauczania studentów kierunków nauczycielskich i pedagogicznych w zakresie prawa oświatowego i systemów edukacyjnych w wybranych krajach Europy zawartych w podręczniku: Lauwers, G. (red.). (2019), *Introductory textbook on law and rights for students in teacher training and educational sciences*. Wolf Legal Publishers.

Habilitantka pełniła funkcje promotora 45 prac licencjackich i 26 prac magisterskich. Brała również aktywny udział w kształceniu doktorantów. Była promotorem pomocniczym w przewodzie doktorskim zakończonym powodzeniem 22 lutego 2019 roku pod kierunkiem naukowym dr hab. Wiolety Danilewicz, prof. UwB oraz recenzentką w międzynarodowym przewodzie doktorskim Rity Tavares Sousa. Pani dr Marta Kowalczyk-Walędziak pełniła również wiele innych ważnych funkcji: opiekuna naukowego studenckiego koła, opiekuna studentów oraz opiekuna praktyk studenckich.

Aktywność dr Marty Kowalczyk-Walędziak przejawia się w pracach komitetu redakcyjnego dwóch czasopism: *Pedagogika* - indeksowanego w bazie Scopus i wydawanego przez Vytautas Magnus University Education Academy (MEiN=20 pkt.) oraz *Eastern European Journal of Transnational Relations*, wydawanego przez Wydział Prawa UwB (MEiN=70 pkt.). W latach 2018–2021 pełniła funkcję zastępczyni redaktor naczelnej w *Polish Journal of Educational Studies* (MEiN=40 pkt.). Jest także członkinią zespołu międzynarodowych recenzentów dla dwóch czasopism, wydawanych przez Uniwersytet w Bergamo (Włochy): *Formazione, lavoro, persona*. *Cqia Rivista* (ISSN 2039-4039) oraz *Nuova secondaria* (ISSN 1828-4582). Opracowała 7 recenzji wydawniczych (książki i materiały pokonferencyjne) na zamówienie instytucji naukowych, w tym wydawnictwa Routledge, Wydawnictwa Uniwersytetu w West Indies, Wydawnictwa Uniwersytetu Łotewskiego oraz 26 recenzji artykułów naukowych dla krajowych i zagranicznych czasopism naukowych.

Dr Marta Kowalczyk-Walędziak wykazuje się istotną aktywnością naukową realizowaną w więcej niż jednej uczelni, czy instytucji naukowej – szczególnie zagranicznej. Od 2014 nieprzerwalnie współpracuje z zespołem badaczy i badaczek kierowanym przez prof. Amélie Lopes z Wydziału Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu w Porto (Portugalia); z Uniwersytetem im. Stefana cel Mare w Suczawie

(Rumunia); z Lindą Danielą i jej zespołem z Uniwersytetu Łotewskiego; z dr. Jamesem Underwoodem z Uniwersytetu w Northampton, Wielka Brytania; od 2019 r. z Autonomicznym Uniwersytetem w Barcelonie (Hiszpania). Habilitantka od 2015 roku jest członkinią Association for Teacher Education in Europe (ATEE) i Zarządu tego stowarzyszenia.

Pozostałe szczegółowe kryteria oceny osiągnięć naukowych Habilitantka spełnia na równie wysokim poziomie. Aktywność naukowo-badawcza, jak i zaangażowanie na rzecz rozwoju nauki dr Marty Kowalczyk-Walędziak zostały wielokrotnie docenione. W ramach rodzimej uczelni były to nagrody Rektora Uniwersytetu w Białymstoku, których habilitantka uzyskała łącznie osiem. Zaś za działalność organizacyjną – dwie. Habilitanta otrzymała również inne zaszczytne wyróżnienia : Stypendium dla Wybitnych Młodych Naukowców Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego (2016-2019) oraz dwa zaszczytne odznaczenia: Brązowy Medal Prezydenta RP za długoletnią służbę dla UwB (2015 r.) oraz Medal KEN (2015 r.).

Związek dr Marty Kowalczyk-Walędziak z uczelnią macierzystą i zaangażowanie w jej rozwój przejawia się również w pełnionych i powierzanych jej funkcjach. W kadencji 2020–2024 pełni funkcję prodziekana ds. współpracy międzynarodowej Wydziału Nauk o Edukacji Uniwersytetu w Białymstoku. Jednak do pełnienia tej ważnej i w pełni zasłużonej funkcji przyczyniło się wiele zbieranych po drodze doświadczeń organizacyjnych: koordynatorki Wydziału NoE ds. uniwersytetu otwartego (2013–2018), od 2021 koordynatorki (z ramienia Wydziału) program „Współpraca UwB ze szkołami średnimi” oraz „Studiuj z UwB”, członkini zespołu ds. strategii rozwoju Wydziału NoE oraz wydziałowej komisji ds. jakości kształcenia, od 2021 r. przewodniczącej wydziałowej komisji ds. nagród, członkini Rady Wydziału Pedagogiki i Psychologii UwB (2016–2019) i pełnomocnika dziekana ds. współpracy międzynarodowej.

Habilitantka pełniła również inne ważne funkcje jako członkini zespołów eksperckich powołanych przez organy lub instytucje krajowe i zagraniczne. W 2020 r. została powołana przez Komisję Europejską na członkinię Zespołu ds. wypracowania rekomendacji dla państw członkowskich UE w zakresie uznawalności efektów kształcenia uczniów szkół średnich zdobytych w toku zagranicznych długoterminowych mobilności edukacyjnych. W 2020 r. pełniła funkcję ekspertki, komentatorki i panelistki w dyskusji wyników badania PISA w zakresie kompetencji globalnych uczniów podczas AFS Global Conference „Global Release of PISA Global Competence Assessment Results”, zorganizowanej przez AFS Intercultural Programmes we współpracy z OECD. Jej aktywność jest równie imponującą w innych gremiach: od 2020 r. jest ekspertką Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej (NAWA), ale też jako ekspert w panelach dyskusyjnych inicjowanych przez Ministerstwo, czy Kuratorium. Nie sposób pominąć również imponującej aktywności na rzecz współpracy z otoczeniem społecznym, która i na tym poziomie jest ponadprzeciętna.

Z satysfakcją odnotowuję to, że dr Marta Kowalczyk-Walędziak skupiona na swym indywidualnym, intensywnym rozwoju naukowym znalazła jeszcze dużo sił i czasu na działalność dydaktyczną i organizacyjną, rozwijanie współpracy zespołowej i międzynarodowej na polu nauki, jak i popularyzację nauki w środowisku rodzimym

i międzynarodowym, co zostało przez Habilitantkę skrupulatnie odnotowane oraz udokumentowane. Warty uwagi i podkreślenia jest ścisły związek zbieranych doświadczeń, czy to na polu dydaktycznym, czy organizacyjnym z rozwojem naukowym i publikacyjnym. Czyni to Jej osobą wysoce wiarygodną w promowanym polu zainteresowań badawczych.

4. Wnioski

Pani dr Marta Kowalczuk-Walędziak jest w pełni dojrzałą badaczką i ambitnym pracownikiem naukowcem, rozpoznawalnym na forum międzynarodowym. Jej zainteresowania badawcze są wyraźnie ukształtowane, zaś warsztat metodologiczny doskonale opanowany. W mojej ocenie - osiągnęła pełną samodzielność w kierowaniu projektami badawczymi. Zjawiska badane przez Habilitantkę jako przedmiot Jej zainteresowań stanowią wyjątkowo spójny merytorycznie i metodologicznie dorobek podoktorski. Jest to dorobek wartościowy jakościowo, który w całości nie budzi wątpliwości co do tego, że stanowi wkład w rozwój dyscypliny. Przedstawione do oceny osiągnięcia we wszystkich zakresach pracy naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej świadczą o dynamicznym rozwoju Jej kompetencji. W przestrzeni tej wyłania się ponadprzeciętna aktywność dr Marty Kowalczuk-Walędziak, która dla Niej samej stanowi inspirację do naukowego oglądu doświadczanej rzeczywistości - doskonale łączy rozległą wiedzę teoretyczną pedagogiczną z umiejętnościami konceptualizacji badań empirycznych. Wskazane główne dzieło habilitacyjne wnosi do pedagogiki, a szczególnie pedeutologii znaczący wkład refleksji teoretycznej, jak i oryginalnych wyników analiz empirycznych. Tym samym spełnia wszystkie kryteria do uzyskania samodzielności. Pozwala mi to uznać, Panią dr Martę Kowalczuk-Walędziak za badaczkę wysoce zdeterminowaną i ukształtowaną. Jej udokumentowane doświadczenie oraz możliwości dalszego rozwoju pozwalają mi widzieć w osobie Habilitantki bardzo dobrego kandydata do budowania i rozwijania własnej szkoły naukowej. Moja opinia jest jednoznacznie pozytywna i popiera wniosek o nadanie dr Marcie Kowalczuk-Walędziak stopnia doktora habilitowanego.

Traktuję zatem złożony wniosek awansowy pani dr Marty Kowalczuk-Walędziak jako uzasadniony. Stwierdzam, że wysoki poziom osiągnięć naukowych oraz znaczący wkład w rozwój pedagogiki spełnia wszystkie warunki sformułowane w obowiązującej ustawie z 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2022 r. poz.574 t. j. ze zm.) do nadania Jej stopnia doktora habilitowanego nauk społecznych w dziedzinie pedagogiki. Moja recenzja jest jednoznacznie pozytywna.

Zielona Góra, 26.04.2023r.